

**2006 අංක 05 දරණ මුදල් විශුද්ධිකරණය වැළැක්වීමේ පණත**

ශ්‍රී ලංකාවේ මුදල් විශුද්ධිකරණය තහනම් කිරීම මර්දනය කිරීම සහ වැළැක්වීම පිණිස අවශ්‍ය පියවර සැලසීම සඳහා ද ඒ හා සම්බන්ධ හෝ ඊට අනුෂාංගික කාරණා සඳහා ද විධි විධාන සැලැස්වීම පිණිස වන්නා වූ නීතියයි.

මෙහිදී සාකච්ඡා කරනු ලබන ප්‍රධාන කරුණු,

- ❖ පණතේ විධි විධාන අදාළ වීම
- ❖ මුදල් විශුද්ධිකරණය වරද
- ❖ පූර්වානුමිතිය /වංචල හෝ නිෂ්චල දේපළ නීති විරෝධී ක්‍රියාකාරකමකින් ලත් මුදලකින් නොවන බව.
- ❖ මුදල් විශුද්ධිකරණය වරද ඇතැම් තැනැත්තන් විසින් හෙළිදරව් කළ යුතු බව.
- ❖ තොරතුරු ආදිය හෙළිදරව් කිරීම වරදක් බව.
- ❖ දේපළ ක්‍රියාවිරහිත වීම.
- ❖ ක්‍රියාවිරහිත කිරීමේ නියමය උල්ලංඝනය කරමින් වන ගණුදෙනු ශුන්‍ය හා බල රහිත බව.
- ❖ මුදල් විශුද්ධිකරණය වරද හා සම්බන්ධ දේපළ රාජසන්තක කිරීම.
- ❖ පුද්ගල මණ්ඩලයක් විසින් කරන වැරදි
- ❖ මෙම නීතිය යටතේ කරන ලද ක්‍රියා සඳහා ආරක්ෂාව
- ❖ පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලයේ රටවල් හෝ පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලයේ නොවන රටවල් අතර ආධාර සපයා ගැනීම.
- ❖ මුදල් ව්‍යාපාර අර්ථ දැක්වීම.
- ❖ නීති විරෝධී ක්‍රියාකාරකම අර්ථ දැක්වීම.

**2006 අංක 06 දරණ මුදල් ගණුදෙනු වාර්තා කිරීමේ පණත**

මුදල් විශුද්ධිකරණය සහ ත්‍රස්තවාදය වෙනුවෙන් මුදල් සැපයීම, විමර්ශනය කිරීම සඳහා පහසුකම් සලසනු පිණිස හා පිළිවෙලින් මුදල් විශුද්ධිකරණය සහ ත්‍රස්තවාදය වෙනුවෙන් මුදල් සැපයීමට එරෙහි වැරදි සඳහා නඩු පැවරීමට අවශ්‍ය කටයුතු මූල්‍ය ගණුදෙනු පිළිබඳ දත්ත එකතු කිරීම සඳහා සහ එවැනි කටයුතු මැඩපැවැත්වීම සඳහා නිසි උද්යෝගී පියවර ගැනීමට ඇතැම් ආයතනවලට නියම කිරීම සඳහා ද මෙම නීතිය අදාළ වන සියළු ආයතනවල කටයුතු සමීක්ෂණය කිරීම සම්බන්ධයෙන් වග කියන අධිකාරියක් පිහිටුවීම සහ ඒ හා සම්බන්ධ හෝ ඊට අනුෂාංගික කාරණා සම්බන්ධයෙන් විධි විධාන සැලැස්වීම පිණිස ද බලපාන්නා වූ නීතියයි.

මෙහිදී සාකච්ඡා කරනු ලබන ප්‍රධාන කරුණු,

- ❖ ආයතනයේ කටයුතු පවත්වාගෙන යාම සඳහා සම්බන්ධ වන පුද්ගලයන් හඳුනා ගැනීමේ අත්‍යාවශ්‍ය බව.
- ❖ ආයතනය විසින් වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතු බව.
- ❖ ආයතනය විසින් ගණුදෙනුකරුවන් සම්බන්ධයෙන් නිසි උද්යෝගයෙන් හා සියුම් නිරීක්ෂණයෙන් කටයුතු කළ යුතු බව.
- ❖ ආයතනය විසින් මුදල් ගණුදෙනු වාර්තා කල යුතු බව.
- ❖ ත්‍රස්තවාදී කණ්ඩායම් වල දේපළ වලට හෝ පණත යටතේ වූ වැරදි කිරීම් සඳහා යොදා ගනු ලබන දේපළ වලට අදාළ තොරතුරු හෙළි කල යුතු බව.
- ❖ මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය වෙත හෙළිදරව් කිරීම.
- ❖ තොරතුරු හෙළි දරව් නොකිරීමේ යුතුකම.

- ❖ තොරතුරු හෙළි දරවී කරනු ලැබිය යුත්තේ කවර විටකදී ද යන බව.
- ❖ සැක කටයුතු ගනුදෙනු වාර්තා කරන පුද්ගලයන් ආරක්ෂා කිරීම.
- ❖ අනුකූලතා නිලධාරියෙකු පත් කිරීම.
- ❖ මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකයේ බලතල හා කාර්යයන්
- ❖ පොත් පත් වාර්තා ආදිය පරීක්ෂා කිරීමේ ඒකකය සහ එහි බලතල
- ❖ ආයතනයක අධීක්ෂණ අධිකාරිය හා විගණකවරුන්ගේ කාර්යය
- ❖ දේශ සීමාවේදී මුදල් පිළිබඳ වාර්තා කිරීම.

ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය ක්‍රමය එහි සංයුතිය සහ ආර්ථික කටයුතු සඳහා සිදු වන බලපෑම.

මූල්‍ය ක්‍රමය ප්‍රධාන අංග කිහිපයකින් සමන්විත වේ.

- ❖ මූල්‍ය ආයතන
- ❖ මූල්‍ය වෙළෙඳපලවල්
- ❖ මූල්‍ය උපකරණ හා සේවා
- ❖ මූල්‍ය යටිතල පහසුකම් හා ගෙවීම් සේවා
- ❖ මූල්‍ය නියාමකයන්

මූල්‍ය ආයතන

- ❖ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ( මූලික ආයතනය)
- ❖ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු
- ❖ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු
- ❖ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්
- ❖ රක්ෂණ සමාගම්
- ❖ සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභාව
- ❖ අර්ථසාධක අරමුදල් / විශ්‍රාම අරමුදල්
- ❖ ඒකකභාර
- ❖ රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් ප්‍රාථමික වෙළෙඳුන්
- ❖ විදේශ විනිමය හුවමාරු කරන්නන්
- ❖ මුදල් තැරැවිකාර ආයතන
- ❖ සමුපකාර ග්‍රාමීය බැංකු සහ සණස සමාද්ධි බැංකු ජාලය

මූල්‍ය වෙළෙඳපලවල්

- ❖ අන්තර් බැංකු ඒකීක්ෂණ ණය වෙළෙඳපොල ඇතුළු මූල්‍ය වෙළෙඳපොල
- ❖ ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොල
- ❖ දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොල

මූල්‍ය උපකරණ හා සේවා

- ❖ තැන්පතු / සාමාන්‍ය ,කාලීන, ළමා, ජේෂ්ඨ පුරවැසි
- ❖ ණය සහ අත්තිකාරම්
- ❖ කල්බදු
- ❖ කුලීපිට ගැනුම්
- ❖ උකස් ව්‍යාපාර

- ❖ නිවාස ණය
- ❖ ව්‍යාපාරික ණය
- ❖ අයිරා පහසුකම්
- ❖ ගෙවීම් සේවා
- ❖ ණට කාඩ්පත්
- ❖ හර කාඩ්පත්
- ❖ තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතිය
- ❖ අන්තර් බැංකු ගෙවීම් පද්ධතිය
- ❖ උපයෝජන බිල්පත් ගෙවීම

**මූල්‍ය යටිතල පහසුකම්**

- ❖ ණය තොරතුරු කාර්යාංශය
- ❖ ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම් ආයතන
- ❖ ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර පහසුකම්
- ❖ දේපළ හිමිකම් ලියාපදිංචි කිරීම් සේවාවන්
- ❖ ණය උපකරණ පියවීම හා නිශ්කාඡණය

**මූල්‍ය නියාමකයන්**

- ❖ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
- ❖ සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභාව
- ❖ ශ්‍රී ලංකා රක්ෂණ නියාමන අධිකාරිය
- ❖ සමුපකාර සංවර්ධන කොමසාරිස්
- ❖ කම්කරු කොමසාරිස් ජනරාල්

ඉහත සඳහන් කල මූල්‍ය ක්‍රමයේ මූලික අංග හොඳින් ක්‍රියාත්මක වීමෙන් සැලසෙන නැතහොත් ලඟා කර ගත හැකි මූලික පරමාර්ථ,

1. මූල්‍ය අතරමැදිකරණය
2. මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය
3. මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය

මේවා වෙන වෙනම සාකච්ඡා කිරීම සහ එම පරමාර්ථ මඟින් ආර්ථික සංවර්ධනයට ලැබෙන දායකත්වය

**සකස්කර ඉදිරිපත්කලේ :-** ප්‍රාථමික කර්මාන්ත හා සමාජ සවිබලගැන්වීම් අමාත්‍යාංශයේ උපදේශක

**උපාලි හෙට්ටිආරච්චි ( දු.ක.0772266126 )**